

Havainnot Mäntyharjun palvelukartoituksesta

Riitta Tuikkanen, projektipäällikkö, yliopettaja
Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu

Mäntyharjun alueen Ikäruoka-aloitustilaisuus 17.3.2021

[Ikäruoka 2.0 -hanke](#)

Ruokaympäristön havainnointi Mäntyharjulla 16.10.2020

- Miten hyvin palvelu oli saavutettavissa?
- Kuinka helppo kauppaan tai ravintolaan oli päästä sisälle?
- Miten helppo palveluita oli käyttää?
- Millainen oli kaupan tai ravintolan tuotevalikoima?
- Millainen oli palvelupaikan yleisvaikutelma, siisteys ja mukavuus?
- Miten eri asiakasryhmät oli huomioitu? Miten paikka ja valikoima soveltuivat ikääntyneille?
- Millaiset aukioloajat olivat?
- Mitä muita palveluita oli tarjolla? Oliko kaupan tai ravintolan yhteydessä esim. kahvilaa?

Mäntyharju

Asukkaita noin 6000

**Pinta-ala 1 210
neliökilometriä**

**Asukastiheys 6,2
asukasta neliökilometrillä**

Etelä-Savon alueen ikääntyneiden määrä

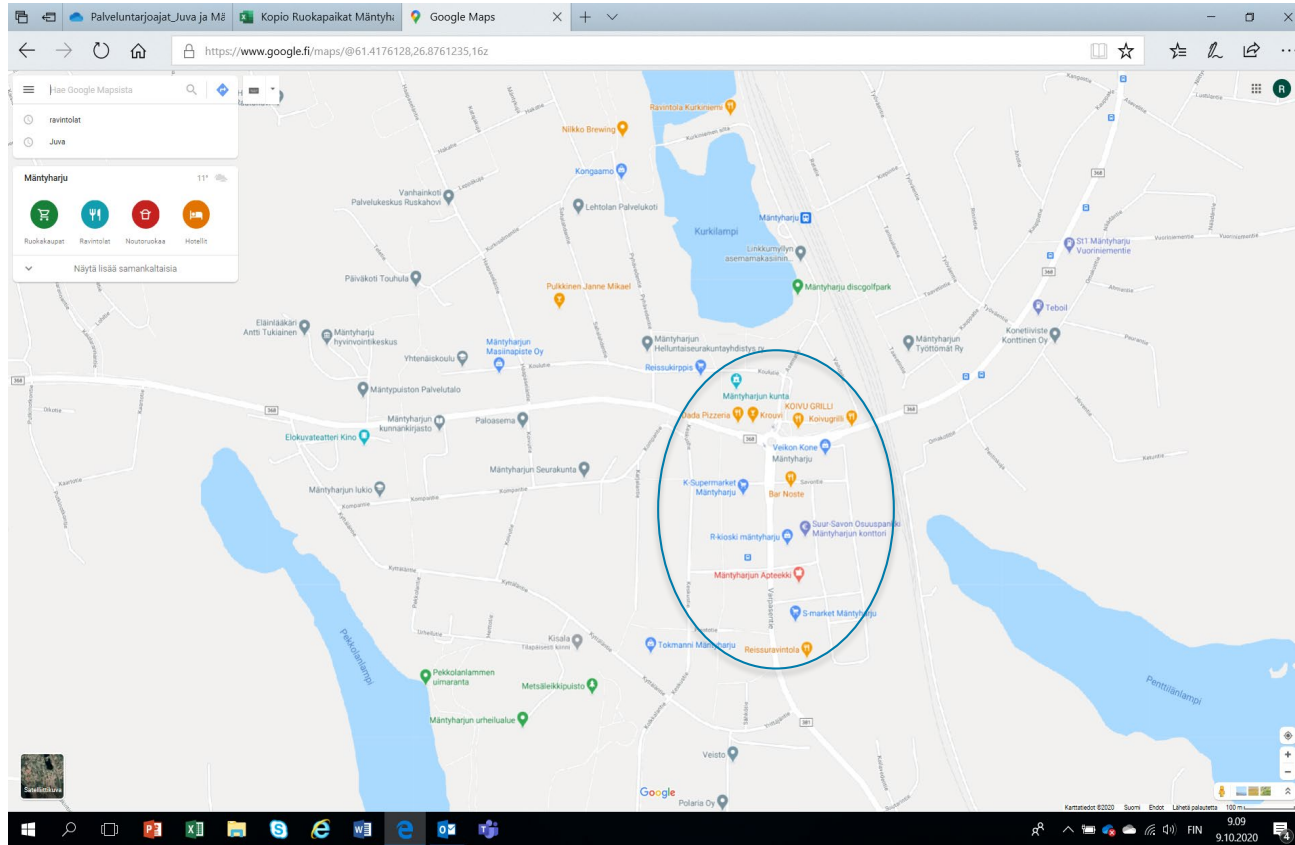
Lähde: Tilastokeskus, kuntien avainluvut

Väestöstä 30 % iältään 65-vuotiaita tai vanhempia.

Yhteensä 43508 henkilöä

Palvelut tiiviisti keskustassa

Ruoka- ja kauppapalvelut

Kaupat, josta voi ostaa ruokaa (4):

- K-Supermarket
- ABC-aseman yhteydessä S-Market
- Tokmanni
- M-kauppa

Ravintolat ja kahvilat (6):

- Ravintola Rosmariini
- Kroa Lawoe thaifood ravintola
- Reissuravintola ABC-aseman yhteydessä
- Pullapuoti Leena Puumalainen
- Kahvila Kaneliässä
- Ravintola Krouvi

Lisäksi huoltoasemia, joilla tarjottiin kahvilapalveluita sekä pienimuotoisesti elintarvikkeita ostettavaksi.

- ST1 Helmisimpukka Express ja Teboil

Baareja, pizzerioita ja grilli

- Bar Noste
- Dada Pizzeria
- R-kioski

Kesäkahviloita

**Esimerkkejä
havainnoinnin tuloksista
Mäntyharju**

Ulkotilat

(kuvat Juva ja Mäntyharju)

- Pääosin taajamien parkkitilat ruoka- ja kauppapalvelujen läheisyydessä olivat hyvät.
- Taksitolppa oli yhden kaupan pihassa. Samaan kaupan aulasta pääsi hissillä parkkihalliin.
- Lähellä ovia oli inva-parkkitilat tai parkkipaikkoja oli muutenkin lähellä ovia.
- Taksitolppa kaupan pihassa.
- Hissi kaupan aulasta parkkihalliin.

Levähdyspaikkoja ulkona

(kuva Juvalta)

Kauppojen pihoilla oli harvoin istumapaikkoja ulkona.

Ruokapaikkojen ulkopuolella oli useammin terassi, pöytä ja tuoli tai penkki levähtää.

Sisäänkäynti (kuva Juvalta)

Kauppoihin oli poikkeuksetta suora kulku ulkotilasta sisälle ilman portaita.

Kaupoissa oli automaattiovet.

Osassa kaupoista aulatilassa oli istuimia.

Ravintoloissa ja kahviloissa oli kauppoja useammin portaita tai yksittäinen rappu ovelle.

- Rampit apuna
- Ulko-ovi usein raskas avata
- Tuulikaappi usein ahdas ja sisäovi avautui ahtaaseen tuulikaappiin päin.

Sisätilat ja asioiminen

(kuvat Juva ja Mäntyharju)

Kaupoissa käytävät usein leveitä.

Joissain kaupoissa käytävillä tavaraa, hankaloittaa liikkumista.

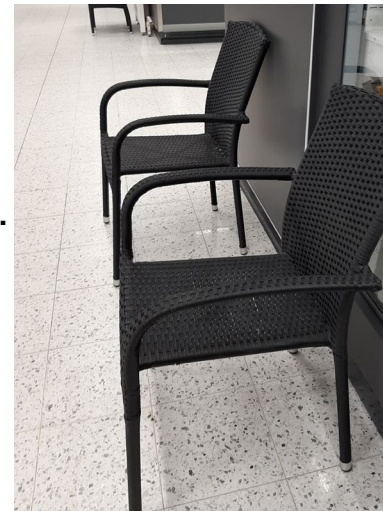
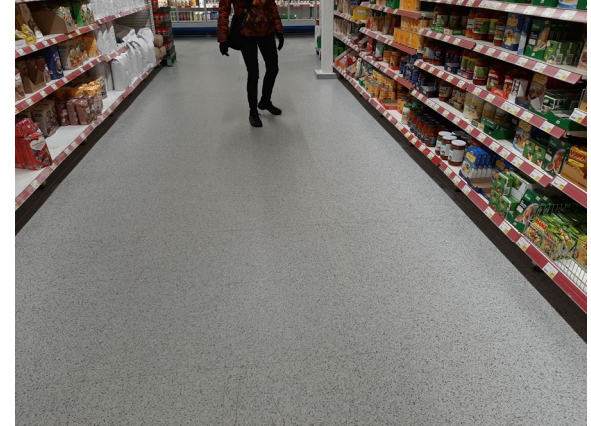
Joissain kaupoissa alimmat hyllyt muita leveämpiä, jolloin tavaroiden ottaminen helpompaa.

Tuoleja kauppatilassa.

Normaalia matalampia hedelmä- ja vihannestiskejä.

Vaakoja matalalla.

Ravintoloissa ja kahviloissa käytävät ahtaampia, mutta liikkuminen rollaattorillakin onnistuisi

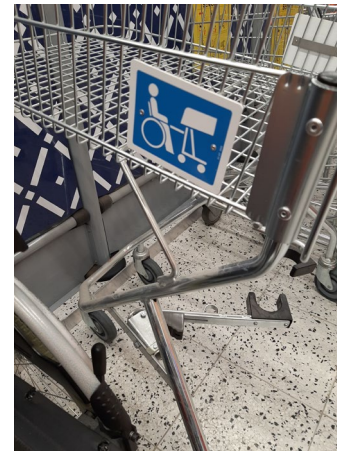
Seniorien kauppakärryt (kuvat Juva ja Mäntyharju)

Kaupoissa senioreille tarkoitettuja kauppakärryjä, joissa istuinosa levähtämistä varten.

Yhdessä kaupassa oli pyörätuoli

Yhdessä kaupassa pyörätuoliin liitettävä kauppakärry.

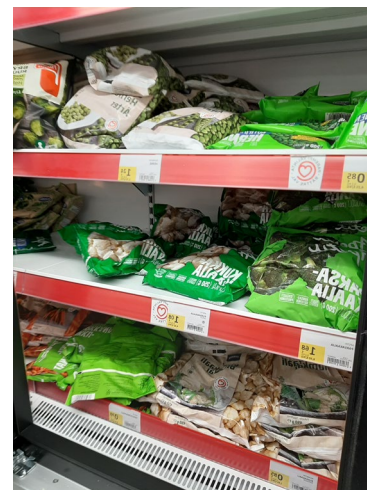

Tuotevalikoima kaupoissa

(kuvat Juva ja Mäntyharju)

Osassa kaupoista hyvä tuotevalikoima

- Tuoreita hedelmiä ja kasviksia
- Valmisruokavalikoimaa
- Kasvis- ja ruokapakasteita

Valikoiman laajuus vaihteli kaupan koon mukaan, mutta ”linja sama”.

Osassa kaupoista ruokavalikoima suppeampi

- tuoreet kasvikset ja vihannekset puuttuivat täysin.
- pääasiassa täyssäilykkeitä
- tuoretuotteista tarjolla leipää ja kananmunia.

Kauppojen lisäpalveluita

Pankkiautomaatti

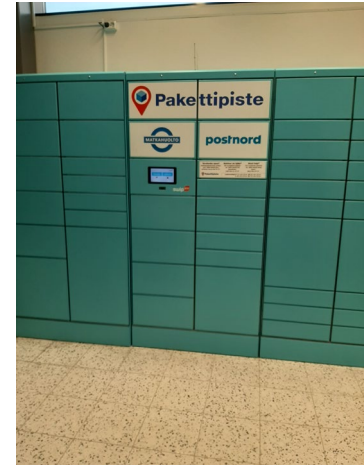
Postipaketin noutopiste

Veikkauspiste

Apteekkipalvelut

Kierrätyspiste

Ruoan nouto- ja kuljetuspalvelut

Ruokapaikkojen tuotevalikoimaa

Lounasbuffet

Pöytiin tarjoiluja annoksia

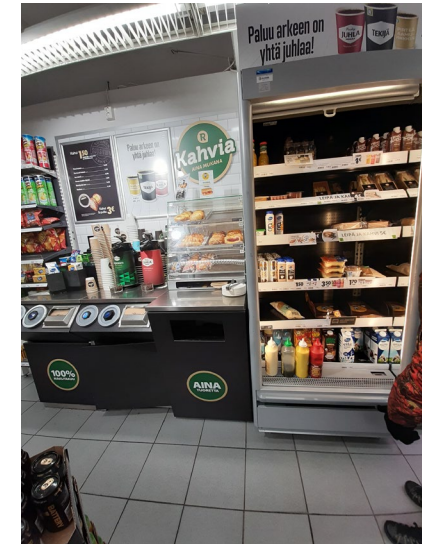
Pizza, burgerit, kebab

Aamupalaa

Kahvilatuotteita

Tuotteiden take away-myyntiä

Palvelusetelimyyniä

Mitä opimme?

Osassa kaupoista ruokavalikoimat hyvät

Osa kaupoista asiakkaan ruokavalikoimaa ”täydentäviä kauppoja”

Monipuolisesti ruokapalveluja tarjolla.

Take away, rescue-myyntiä.

Ruoan kotiinkuljetuspalvelua lähelle.

Palvelut keskittyneet keskustassa kahdelle alueelle.

Omatoimista ikääntyvien kokoontumista ruoan/kahvin äärelle tapahtuu jo.

Laaja asuinalue, miten keskusta-alueesta kaukana asukkaille palveluita?

Ruokapalvelujen tuottajille kyselytutkimus

Toteutus kesällä 2020, vähän vastauksia. Tavoitteena täydentää aineistoa hankkeen aikana myöhemmin.

Kehittämisehdotuksia kyselystä:

Tuotevalikoima ja hinnoittelu?

- Ruokatuotevalikoimassa on huomioitu ikääntyneiden tarpeet (pakkauskoot, annoskoot)
- Ikääntyneiden huomioiminen hinnoittelussa

Miten ikääntyneiden ruokapalveluita tulisi kehittää?

- Kannustaa ravintolassa syömiseen
- Mukaan myyntiä
- Annoskoot